

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

KGP.430.002.2018

Nr ewid. 43/2018/P/18/001/KGP

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w części 47 – Energia
i części 48 – Gospodarka złożami kopalin

Warszawa, maj 2018 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w części 47 – Energia
i 48 – Gospodarowanie złożami kopalin**

Dyrektor Departamentu

2 ap. M. Wilkowiak

Sławomir Grzelak

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, *8 maja* 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	5
1. Ocena ogólna	5
2. Uwagi i wnioski	6
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich	7
1. Część 47 – Energia	7
1.1. Dochody budżetowe.....	7
1.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	8
1.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności.....	14
2. Część 48 – Gospodarowanie złożami kopalin	17
2.1. Dochody budżetowe	17
2.2. Wydatki budżetowe.....	18
2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności	21
3. Sprawozdawczość	23
4. Księgi rachunkowe	23
IV. Informacje dodatkowe.....	25
Załączniki	26

I. Wprowadzenie

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹.

Dział energia i dział gospodarka złożami kopalini, którymi kierował Minister Energii zostały utworzone na podstawie ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej² w brzmieniu nadanym jej przez ustawę z dnia 19 listopada 2015 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw³. Dział energia obejmował sprawy energii, surowców energetycznych i paliw. Dział gospodarka złożami kopalini obejmował prowadzenie w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, racjonalnej gospodarki złożami kopalini oraz sprawy kwalifikacji w zakresie górnictwa.

Na mocy rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2015 r. i 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Energii⁴ Dysponentem części 47 – Energia i części 48 – Gospodarka złożami kopalini był Minister Energii (dalej także: Minister). Obsługę Ministra zapewniało Ministerstwo Energii, utworzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii⁵.

Ministrowi Energii podlegała Agencja Rezerw Materiałowych⁶. Według stanu na dzień 1 stycznia 2017 r., Minister nadzorował⁷ 12 instytutów badawczych, jedno przedsiębiorstwo państwowe – Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych⁸ oraz nadzorował i wykonywał uprawnienia z akcji lub udziałów 27 spółek z udziałem Skarbu Państwa, w tym z 13 spółek w części 47 – Energia i 14 spółek w części 48 – Gospodarka złożami kopalini. Minister właściwy do spraw energii sprawował również nadzór nad Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego⁹.

Ze środków budżetu państwa w części 47 – Energia finansowano m.in. dotacje w ramach Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) 2014–2020, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna (PO PT) 2014–2020. Ze środków tej części opłacono także składki do organizacji międzynarodowych oraz wniesiono opłatę na rzecz gminy Różan z tytułu zlokalizowania na jej terenie Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych.

W 2017 r. w części 47 – Energia zrealizowano dochody w wysokości 1 460 204,9 tys. zł, a w części 48 – Gospodarka złożami kopalini w wysokości 16 433,3 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 0,42% oraz 0,0047% dochodów budżetu państwa. Wydatki zrealizowano w części 47 w wysokości 449 731,3 tys. zł (w tym dotacje 365 171,6 tys. zł), w części 48 w wysokości 4 186 256,0 tys. zł (w tym dotacje 3 279 910,3 tys. zł), co stanowiło odpowiednio 0,1% oraz 1,12% wydatków budżetu państwa. Ponadto z budżetu środków europejskich w części 47 – Energia wydatkowano kwotę 574 498,2 tys. zł, co stanowiło 1,2% wydatków budżetu środków europejskich.

---

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 888, ze zm. Dalej: *ustawa o działach*.

³ Dz. U. poz. 1960.

⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 2087 i z 2017 r. poz. 2314.

⁵ Dz. U. poz. 2075.

⁶ Dalej: ARM.

⁷ Obwieszczenie Ministra Energii z dnia 17 października 2016 r. w sprawie wykazu jednostek podległych lub nadzorowanych przez Ministra Energii (M.P. poz. 1001).

⁸ Dalej: ZUOP.

⁹ Art. 7a ust. 4 ustawy o działach.

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna¹⁰

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w części 47 – Energia i 48 – Gospodarka złożami kopalni, oraz pozytywnie ocenia sprawozdawczość roczną i kwartalną dotyczącą wykonania budżetu państwa wymienionych części, sporządzaną w oparciu o prawidłowo prowadzone księgi rachunkowe.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 47 – Energia i 48 – Gospodarka złożami kopalni przedstawiona została w załącznikach 5a i 5b do niniejszej Informacji.

W części 47 – Energia i 48 – Gospodarka złożami kopalni prawidłowo gromadzono bieżące dochody budżetowe. Wydatki z budżetu państwa i z budżetu środków europejskich dokonane zostały w sposób legalny, celowy i gospodarny. W części 47 – Energia zbadano wydatki na kwotę 230 414,8 tys. zł, tj. 51,2% poniesionych wydatków, a w części 48 – Gospodarka złożami kopalni na kwotę 2 031 223,2 tys. zł, tj. 48,5% poniesionych wydatków. W części 47 – Energia zbadano wydatki z budżetu środków europejskich na kwotę 327 919,5 tys. zł, tj. 57,1% poniesionych wydatków. Zadania ujęte w planie finansowym ME w układzie zadaniowym zostały zrealizowane.

NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w rozliczaniu zbadanych dotacji udzielonych przez Ministra Energii w ramach programów PO liŚ 2014–2020 oraz PO PT 2014–2020. Z punktu widzenia celów zdefiniowanych w dokumentach strategicznych oraz celów finansowanych dotacjami, środki przekazane beneficjentom uczestniczącym w powyższych programach zostały wydatkowane efektywnie. NIK nie stwierdziła również nieprawidłowości w rozliczaniu zbadanych dotacji udzielonych przez Ministra Energii na utrzymanie rezerw strategicznych oraz na realizację zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej kraju.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawozdania budżetowe za 2017 r.: o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23), z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), a także w części 47 – Energia, zbiorczych¹¹ sprawozdań finansowych za IV kwartał 2017 r. Rb-N i Rb-Z.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, poprawnie pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej, a sprawozdania zbiorcze na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych części 48 – Gospodarka złożami kopalni, stanowiących podstawę sporządzenia wyżej wymienionych sprawozdań, nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi te obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo.

¹⁰ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

¹¹ Z uwzględnieniem Rb-N i Rb-Z Prezesa ARM – Dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych.

2. Uwagi i wnioski

Nie zostało wykonane ustawowe zadanie Ministra Energii, polegające na opracowaniu projektu dokumentu *Polityka energetyczna państwa* (PEP). Obowiązek opracowania aktualnego projektu tego dokumentu wynika z art. 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 15 ust. 2 *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne*¹². NIK wielokrotnie wnioskowała o podjęcie pilnych działań zmierzających do przyjęcia PEP.

---

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 220, ze zm. Dalej: *prawo energetyczne*.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich

1. Część 47 – Energia

1.1. Dochody Budżetowe

1.1.1. Realizacja dochodów budżetowych

W ustawie budżetowej w części 47 – Energia zostały zaplanowane dochody w wysokości 1 000 405 tys. zł.

Zrealizowane dochody wyniosły łącznie 1 460 204,9 tys. zł, co stanowi 146% kwoty planowanej w 2017 r. i 108% dochodów zrealizowanych¹³ w 2016 r. Na kwotę dochodów składały się głównie (98,9%) dywidendy od spółek nadzorowanych przez Ministra Energii, w łącznej wysokości 1 444 142,1 tys. zł, co stanowiło 144,4% kwoty planowanej oraz 106,5% kwoty wykonanej w 2016 r. Planowana kwota wpływów z dywidend w 2017 r. ustalona została na podstawie szacunków, przy braku danych dotyczących wyników nadzorowanych spółek, które dostępne były dopiero po publikacji przez spółki rocznych sprawozdań, czyli na przełomie marca i kwietnia 2017 r.¹⁴

Minister Energii, w części 47 – Energia, na koniec 2017 r. sprawował nadzór nad 22 spółkami prawa handlowego. Było to dziewięć jednoosobowych spółek Skarbu Państwa (SP), pięć spółek z większościami udziałem SP i osiem spółek z mniejszościami udziałem SP. Akcje i udziały w tych spółkach zostały ujęte w księgach rachunkowych ME. Najwyższe kwoty dywidend wpłaciły spółki: Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA – 830 741,2 tys. zł oraz Polski Koncern Naftowy ORLEN SA – 353 130,6 tys. zł. Wzrost dochodów z dywidend o 6,5% w stosunku do wykonania w 2016 r. nastąpił w wyniku zwiększenia liczby spółek będących w nadzorze Ministra Energii, a tym samym spółek wpłacających dywidendę¹⁵. Dywidendy zostały pobrane w wysokości określonej w uchwałach zwyczajnych walnych zgromadzeń lub zwyczajnych zgromadzeń wspólników spółek oraz wpłacone w dniach wyznaczonych w tych uchwałach, na konto ME.

W dziale 500 *Handel* osiągnięto dochody łącznie w wysokości 15 753 tys. zł, to jest o 15 748 tys. zł więcej od kwoty planowanej w 2017 r. i o 15 640,2 tys. zł więcej niż kwota dochodów wykonanych w 2016 r. Różnica ta wynikała głównie z nieplanowanej wpłaty nadwyżki środków finansowych ARM osiągniętej na koniec 2016 r., która nie była znana na etapie planowania ustawy budżetowej na 2017 r.

W zbadanej przez NIK próbie dochodów, którą stanowiła całość (100%) uzyskanych dywidend nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie art. 175 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*¹⁶ dysponenci części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych, w tym nad prawidłowością i terminowością pobierania przez nie dochodów. W ramach sprawowanego nadzoru nad ARM Minister Energii dokonywał analiz wykonania budżetu ARM, w tym poprzez ocenę stopnia realizacji zadań finansowanych środkami dotacji celowych oraz dotacji podmiotowej. Analizowane były sprawozdania kwartalne ARM oraz Prezesa ARM Dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych. W wyniku tych analiz nie stwierdzono uchybień w zakresie prawidłowości i terminowości przekazywanych dochodów.

¹³ Porównania do wykonania w 2016 r. dokonano w stosunku do danych zawartych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 za okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

¹⁴ Pismo Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów (dalej: DBF) z dnia 2 marca 2018 r., znak DBF.I.091.1.2018 IK: 198313.

¹⁵ Minister właściwy do spraw energii na koniec 2016 r. sprawował nadzór nad 12 spółkami prawa handlowego.

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm. Dalej: *ufp*.

1.1.2. Realizacja należności pozostałych do zapłaty

Kwota należności wykazanych w sprawozdaniu Rb-27 pozostałych do zapłaty na koniec 2017 r. wyniosła 543,4 tys. zł, w tym zaległości 541,2 tys. zł. Nastąpił wzrost należności o 101,7%, spowodowany głównie przekazaniem przez Ministra Rozwoju i Finansów czterech należności na łączną kwotę 342,3 tys. zł¹⁷. Dodatkowo, 13 czerwca 2017 r. Minister Rozwoju i Finansów przekazał cztery należności na kwotę 46 056,7 tys. zł¹⁸, których podstawą były decyzje zobowiązujące beneficjentów¹⁹ do zwrotu środków wynikających z dofinansowań z PO liŚ 2007–2013. Kwota łączna tych należności wynosiła 47 490,8 tys. zł. Zostały one wykazane w wartości należności głównej w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2017 r.

Minister Rozwoju i Finansów wykreślił przekazane należności z ewidencji księgowej z dniem 30 listopada 2016 r., natomiast Minister Energii w dniu podpisania przez obydwie strony protokołu zdawczo-odbiorczego, tj. 13 czerwca 2017 r.²⁰, wpisał je do ewidencji księgowej ME. Oznacza to, iż przez okres ponad sześciu miesięcy należności te nie były ujęte w księgach rachunkowych żadnego z dwóch ministerstw.

W badanej próbie należności nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie czynności podejmowanych przez ME w stosunku do należności przejętych od Ministra Rozwoju i Finansów lub powstałych w okresie działalności jednostki kontrolowanej.

W części 47 – Energia nie wystąpiły należności przedawnione, nie wystąpiły umorzenia należności oraz działania mające na celu zmianę terminu płatności. Jedna należność w kwocie 19,1 tys. zł została spisana z ksiąg w związku z wyrokiem sądu oddalającym powództwo przeciwko dłużnikowi.

1.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

1.2.1. Wydatki budżetu państwa

W *ustawie budżetowej* ustalono wydatki budżetu państwa w części 47 – Energia w kwocie 221 595,0 tys. zł. W trakcie roku limit wydatków został zwiększony z rezerw celowych, na podstawie 10 decyzji Ministra Rozwoju i Finansów o łączną kwotę 236 252,3 tys. zł i z rezerwy ogólnej na kwotę 800,0 tys. zł (jedna decyzja Ministra Rozwoju i Finansów) do wysokości 458 647,3 tys. zł.

W Ministerstwie Energii ustalono²¹, iż wydatki w zakresie zadań obsługowych będą ponoszone w 95% z części 47 – Energia i w 5% z części 48 – Gospodarka złożami kopalini.

Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 *ufp* dysponent części 47 – Energia, dwiema decyzjami²², zablokował planowane wydatki na łączną kwotę 3 861,6 tys. zł, w tym w dziale 150 *Przetwórstwo przemysłowe* w wysokości 1 771,8 tys. zł, w dziale 750 *Administracja publiczna* 1 693,5 tys. zł, w dziale 752 *Obrona narodowa* 102,5 tys. zł oraz w dziale 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* w wysokości 293,8 tys. zł.

Blokady wynikały z oszczędności powstałych w trakcie realizacji zadań lub z odstępiania od realizacji całości lub części zadań w dziale 150 (1 631,6 tys. zł) oraz oszczędności powstałych z niższych niż szacowano wydatków w dziale 750 (1 178,7 tys. zł). Minister Energii każdorazowo informował Ministra Finansów o blokadzie w dniu jej dokonania. W blokadzie uwzględniono środki pochodzące z rezerwy

¹⁷ Wartość należności według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. dotyczy należności z firm ŚNIEŻKA Chłodnia Częstochowa SA, PASO Pabianickie Zakłady Środków Opatrunkowych SA, Palsekus Trading sp. z o.o. (dwie należności).

¹⁸ Wartość należności na dzień 31 grudnia 2017 r. dotyczy należności z firm Bioelektrownia Szarłej sp. z o.o., Widok Bio-Energia sp. z o.o., AS-GOLD sp. z o.o. oraz Ekospot sp. z o.o. w upadłości.

¹⁹ Bioelektrownia Szarłej sp. z o.o., Widok Bio-Energia sp. z o.o., AS-GOLD sp. z o.o. oraz Ekospot sp. z o.o. w upadłości.

²⁰ Pismo z dnia 26 marca 2018 r., znak DBF.I.091.1.2018 IK: 207248.

²¹ Pismo z dnia 12 marca 2018 r., znak DBF.I.091.1.2018 decyzja Departamentu Budżetu i Finansów akceptowana przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Energii.

²² Pismo z dnia 3 listopada 2017 r., Nr DBF.I.03100.52.2017 oraz z dnia 21 grudnia 2017 r., znak DBF.I.03100.69.2017.

ogólnej budżetu państwa oraz rezerwy celowej poz. 61 (141,8 tys. zł) pn. *Program polskiej energetyki jądrowej*.

Nie wykorzystano limitu wydatków w kwocie 8 916,0 tys. zł, głównie w działach 750 *Administracja publiczna* 5 491,7 tys. zł oraz 150 *Przetwórstwo przemysłowe* 2 121,2 tys. zł. Nie miało to jednak negatywnego wpływu na realizację zadań ME.

Wydatki zostały poniesione w kwocie 449 731,3 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu po zmianach, w pięciu działach:

- 500 *Handel* w wysokości 352 324,9 tys. zł (99,8% planu po zmianach),
- 150 *Przetwórstwo przemysłowe* 41 632,5 tys. zł (95,2%),
- 750 *Administracja publiczna* 44 769,9 tys. zł (89,1%),
- 752 *Obrona narodowa* 212,1 tys. zł (65,3%),
- 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* 10 791,9 tys. zł (97,1%).

Struktura wydatków według grup ekonomicznych przedstawiała się następująco:

- dotacje, w wysokości 365 171,6 tys. zł, co stanowiło 81,2% wydatków ogółem budżetu państwa w części 47 – Energia,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych 59 180,1 tys. zł co stanowiło 13,2% wydatków ogółem,
- współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich 23 417,7 tys. zł, co stanowiło 5,2% wydatków ogółem,
- wydatki majątkowe 1 921,4 tys. zł, co stanowiło 0,4% wydatków ogółem,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 40,5 tys. zł.

W dziale 500 *Handel* wydatki poniesiono na dotacje dla ARM, na realizację zadań określonych w *ustawie z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych*²³ – 66 222,7 tys. zł (dotacja podmiotowa), utrzymywanie i wymianę rezerw strategicznych – 286 102,2 tys. zł (w tym dotacja celowa ze środków rezerwy celowej 218 994,2 tys. zł).

Wydatki w dziale 150 *Przetwórstwo przemysłowe* poniesione zostały m.in. na:

- realizację zadania w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej w formie: dotacji podmiotowej²⁴ dla ZUOP w kwocie 6 650 tys. zł dotacji dla Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej, Narodowego Centrum Badań Jądrowych oraz Centrum Onkologii – Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie przeznaczonych na poprawę stanu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej kraju w łącznej kwocie 6 078,0 tys. zł);
- opłatę na rzecz gminy Różan z tytułu zlokalizowania na jej terenie Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych w kwocie 10 500,0 tys. zł;
- składki do 11 organizacji międzynarodowych w łącznej wysokości 3 477,8 tys. zł (opłacono m.in. składki do Międzynarodowej Agencji Energetyki MAE, Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej IRENA, Agencji Energii Jądrowej NEA, Agencji Energii Jądrowej NEA DATA BANK);
- finansowanie zadań wynikających z wieloletniego Programu polskiej energetyki jądrowej w kwocie 2 930,2 tys. zł;

²³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1846. Dalej: *ustawa o rezerwach strategicznych*.

²⁴ Na podstawie art. 119 ust. 1 *ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. prawo atomowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 576, ze zm.). Dalej: *prawo atomowe*.

- finansowanie i współfinansowanie zadań i działań w ramach PO liŚ 2014–2020 oraz PO PT 2014–2020 w formie dotacji w łącznej kwocie 4 524,0 tys. zł, w tym dotację celową dla Instytutu Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy (INiG – PIB) przeznaczoną na sfinansowanie wydatków niekwalifikowalnych związanych z pełnieniem przez INiG – PIB funkcji Instytucji Wdrażającej PO liŚ 2014–2020, w kwocie 118,7 tys. zł.

Wydatki w dziale 750 *Administracja publiczna* poniesiono przede wszystkim na wydatki bieżące jednostek budżetowych (35 319,5 tys. zł) na sfinansowanie kosztów funkcjonowania Ministerstwa. Były to wydatki m.in. na:

- wynagrodzenia i pochodne (27 563,9 tys. zł);
- wynagrodzenia bezosobowe (108,2 tys. zł);
- utrzymanie budynków, w tym na zakup energii (405,9 tys. zł), opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe (1 173,5 tys. zł);
- zakup usług pozostałych (1 677,3 tys. zł);
- zakupy materiałów i wyposażenia (1 121,6 tys. zł);
- ekspertyzy i opinie (911,5 tys. zł);
- podróże służbowe krajowe (194,0 tys. zł) i zagraniczne (1 597,7 tys. zł);
- podatki, opłaty, składki i inne (393,7 tys. zł).

W dziale 750 *Administracja publiczna* poniesiono wydatki w kwocie 8 210,5 tys. zł na finansowanie i współfinansowanie działań w ramach:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 – wydatki na zakup towarów i usług w kwocie 2 736,1 tys. zł (87,0% kwoty planowanej 3 145,1 tys. zł);
- Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 – wydatki na wynagrodzenia i pochodne w kwocie 5 474,4 tys. zł (90,5% kwoty planowanej 6 049,8 tys. zł).

W dziale 750 *Administracja publiczna* poniesiono wydatki majątkowe w wysokości 1 199,5 tys. zł, tj. 90,5% planu (1 211,0 tys. zł). W ramach wydatków inwestycyjnych wykonano m.in. system dozoru wizyjnego w budynkach przy ul. Żurawiej 4a. Natomiast w ramach wydatków na zakupy inwestycyjne zakupiono m.in. urządzenia sieci informatycznej, serwery, sprzęt komputerowy, w tym tablety oraz oprogramowanie.

Minister Energii na podstawie art. 171 ust. 3 *ufp* występował do Ministra Finansów o zgodę na dokonanie przeniesień wydatków majątkowych jednorazowo o kwotę powyżej 100 tys. zł. Każdorazowo Minister Energii uzyskiwał zgodę Ministra Finansów. W przypadku dokonania zmian polegających na przeniesieniach wydatków majątkowych poniżej wskazanej kwoty zgodnie z art. 171 ust. 3 *ufp* Minister Energii informował Ministra Finansów. Ww. zmiany miały swoje odzwierciedlenie w planie finansowym ME w trakcie roku budżetowego. Zakupy inwestycyjne były dokonywane zgodnie z planem wydatków i były zasadne z punktu widzenia zadań realizowanych przez ME.

Wydatki w dziale 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* w kwocie 10 791,9 tys. zł poniesione zostały m.in. na finansowanie i współfinansowanie projektów w ramach PO liŚ 2014–2020 mających na celu zwiększenie sprawności wytwarzania energii elektrycznej oraz zmniejszenia emisyjności gospodarki. Środki otrzymały Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej²⁵ i Śląski Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wydatki w dziale 752 *Obrona narodowa* poniesione zostały m.in. na finansowanie szkoleń obronnych w kwocie 150,0 tys. zł.

---

²⁵ Dalej: NFOŚiGW.

Zobowiązania ogółem na koniec 2017 r. wyniosły 2 290,2 tys. zł, co oznacza wzrost o 18,9% w porównaniu z rokiem 2016 (1 925,4 tys. zł). Zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych wynosiły 1 496,1 tys. zł. Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług zostały zapłacone w styczniu i lutym 2018 r. Na koniec 2017 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Szczegółowym badaniem NIK objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 230 414,8 tys. zł, tj. 51,2% wydatków ME w części 47 – Energia. Próba została wylosowana metodą monetarną²⁶. Badaniem objęto 77 zapisów księgowych na kwotę ogółem 4 798,1 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych siedem zapisów na kwotę 1 152,4 tys. zł oraz w grupie wydatków bieżących pozapłacowych 70 zapisów na kwotę 3 645,7 tys. zł. Dodatkowo skontrolowano trzy wydatki dobrane w sposób celowy dotyczące wykorzystania środków przyznaných z rezerwy ogólnej i dwóch rezerw celowych na łączną kwotę 5 946,0 tys. zł oraz dotacje na kwotę 219 670,7 tys. zł.

Analiza dokumentacji, obejmująca m.in. planowanie wydatków, zabezpieczenie środków na zakup oraz celowości ich poniesienia, nie wykazała nieprawidłowości. Dowody księgowe objęte badaniem spełniały wymogi formalne, były poprawnie opisane i zadekretowane. Poniesione wydatki były celowe i zostały rzetelnie skalkulowane.

Szczegółowym badaniem NIK objęto wykorzystanie środków przyznaných z dwóch rezerw celowych i rezerwy ogólnej na łączną kwotę 5 946,0 tys. zł.

W cz. 83 pozycja rezerwy 61²⁷ – *Program polskiej energetyki jądrowej*. Środki przeznaczone zostały na finansowanie zadań wynikających z realizacji wieloletniego Programu polskiej energetyki jądrowej, w tym na zatrudnienie dodatkowych 16 pracowników w Ministerstwie Energii (4 657,2 tys. zł). Rezerwę wykorzystano w 67,5% (3 144,3 tys. zł). Niższe od planowanego wykorzystanie środków wynikało m.in. z problemów z wyłonieniem kompetentnych wykonawców oraz mniejszej od planowanej ceny za zleczone usługi (analizy i ekspertyzy).

W cz. 83 pozycja rezerwy 59²⁸ – *Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej*. Środki przeznaczone zostały na realizację zadania pn.: „Opracowanie metodyki oceny bezpieczeństwa i wskazanie optymalnej lokalizacji płytkiego składowania odpadów promieniotwórczych nisko i średnioaktywnych” (umowa nr IV/156/P/15004/4300/13/DEJ z dnia 8 maja 2013 r. pomiędzy Skarbem Państwa – Ministrem Gospodarki a konsorcjum sześciu podmiotów, w imieniu którego działał Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy zawarta przez Ministerstwo Energii (kwota 488,8 tys. zł). Rezerwa została wykorzystana w 100%.

*Rezerwa ogólna cz. 81*²⁹ – środki przeznaczone zostały na sfinansowanie prac niezbędnych do terminowego przygotowania Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030 (800,0 tys. zł, umowa nr 130/II/P/75001/4390/17/DE z dnia 27 listopada 2017 r. pomiędzy Skarbem Państwa – Ministrem Energii a konsorcjum firm: Agencja Rynku Energii SA i Atmoterm SA – I etap realizacji). Wykorzystanie rezerwy wyniosło 615,0 tys. zł (76,9%). Niższe od planowanych wydatki wynikały z faktu, że wykonawca zaproponował niższą cenę za wykonanie przedmiotowego zadania niż zakładano w kosztorysie. Środki na realizację II etapu³⁰ umowy będą pochodzić z wyasygnowanych na ten cel środków w ramach planu finansowego Ministra Energii w części 47 – Energia na rok 2018.

²⁶ Prawdopodobieństwo wylosowania jest proporcjonalne do wartości.

²⁷ Decyzja Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 30 maja 2017 r. znak MF/FG4.4143.3.81.2017.MF.1323, Decyzja Ministra Energii Nr 16/R/16 z dnia 11 października 2016 r.

²⁸ Decyzja Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 16 marca 2017 r. znak MF/FG2.4143.3.66.2017.MF.480, Decyzja Ministra Energii Nr 18/R/16 z dnia 6 grudnia 2016 r.

²⁹ Decyzja Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 22 marca 2017 r. znak MF/FG4.4143.3.92.2017.MF.1512, Decyzja Ministra Energii Nr 18/R/16 z dnia 6 grudnia 2016 r.

³⁰ Wykonanie prognozy dotyczącej oceny skutków planowanych polityk i środków w zakresie aspektów wchodzących w skład „Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030”.

Natomiast kwota na realizację III etapu³¹ umowy w wysokości 492,0 tys. zł zostanie uwzględniona w pracach nad projektem budżetu na 2019 r.³²

Z otrzymanych środków z rezerw celowych (604 423,6 tys. zł) ME wydało zgodnie z przeznaczeniem i rozliczyło 579 935,2 tys. zł (95,9%). Niewykorzystane środki zostały przekazane do dyspozycji Ministra Finansów.

Wydatki w kwocie 220 500,00 zł tytułem płatności za fakturę z dnia 18 grudnia 2017 r. wystawioną przez Agencję Rynku Energii za wykonane analizy i prognozy oraz świadczenie usług eksperckich na potrzeby opracowania „Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030” I etap umowy nr 130/III/P/75001/4390/17/DE z dnia 27 listopada 2017 r. zostały zaksięgowane w grudniu 2017 r. w pozycji budżetu zadaniowego w Funkcji 22.1.1.1 *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*, zamiast w Funkcji *Polityka gospodarcza kraju* 6.2.1.2. *Kształtowanie warunków funkcjonowania elektroenergetyki i ciepłownictwa* (ZOB/2017/12/203 z dnia 18 grudnia 2017 r.). W dniu 12 marca 2018 r. dokonano korekty błędnego zapisu³³.

W 2017 r. w Ministerstwie Energii w części 47 – Energia wydatki w ramach zamówień publicznych z zastosowaniem *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*³⁴ wyniosły łącznie 15 519,6 tys. zł brutto. Kontrolą objęto dziesięć postępowań o udzielenie zamówień publicznych, na które wydatkowano kwotę 8 681,2 tys. zł, w tym z części 48 – Gospodarka złożami kopalni kwotę 20,9 tys. zł, co stanowiło 55,9 % wartości wszystkich postępowań z zastosowaniem *Pzp* w części 47 – Energia. Ponadto dokonano kontroli jednego postępowania o wartości 141,4 tys. zł, w tym z części 48 – Gospodarka złożami kopalni 5,1 tys. zł, do którego nie zastosowano *Pzp*. Poddane kontroli wydatki dokonane w ramach postępowań o udzielenie zamówień publicznych były celowe, a wartości zamówień rzetelnie skalkulowane, przy zastosowaniu prawidłowych trybów zgodnych z *Pzp*. W przypadku wydatku dokonanego bez stosowania *Pzp* zachodziła ustawowa przesłanka wyłączenia określona w art. 4 pkt 8 *Pzp*. Po kontroli wykonania budżetu państwa w roku 2016 w części 47 – Energia NIK sformułowała cztery wnioski pokontrolne dotyczące udzielania zamówień publicznych oraz realizacji zawartych umów. Minister Energii zrealizował te wnioski.

U dysponenta części 47 – Energia kontrolą objęto dobrane w sposób celowy trzy dotacje na kwotę 219 670,7 tys. zł (60,2% środków wydatkowanych na dotacje):

1. Dwie dotacje celowe dla ARM na łączną kwotę 218 994,2 tys. zł przeznaczone były na utrzymywanie i wymianę rezerw strategicznych oraz uzupełnienie rezerw strategicznych. W dniu 21 września 2017 r. została zawarta umowa udzielenia dotacji na utrzymanie rezerw strategicznych oraz tworzenie rezerw medycznych, technicznych oraz w grupie produktów rolnych i rolno-spożywczych. Przyznana dotacja w kwocie 69 000 tys. zł została rozliczona zgodnie z umową.

Minister Energii, pismem z 22 grudnia 2017 r.³⁵, wystąpił do Ministra Rozwoju i Finansów o przekazanie dodatkowych środków z budżetu państwa w wysokości 150 000 tys. zł ze środków rezerw strategicznych z przeznaczeniem dla ARM na sfinansowanie utrzymania rezerw strategicznych, w tym dokonanie wymiany lub zamiany rezerw strategicznych. Wniosek o zwiększenie puli środków na utrzymanie rezerw strategicznych został złożony na podstawie art. 15e *ustawy z dnia 2 grudnia 2016 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017*³⁶ w brzmieniu nadanym jej w dniu 14 grudnia 2017 r. ustawą z 6 grudnia

³¹ Etap III będzie polegał na udziale wykonawcy w charakterze eksperta po stronie Zamawiającego w: uzgodnieniach międzyresortowych, konsultacjach społecznych, konsultacjach regionalnych (międzynarodowych) oraz uzgodnieniach z Komisją Europejską.

³² Pismo z dnia 28 marca 2018 r., znak DBF.I.091.1.2018 IK:209199.

³³ Pismo z dnia 12 marca 2018 r., znak DBF.I.091.1.2018 IK:201170.

³⁴ Dz. U. z 2017, poz. 1579 ze zm. Dalej: *Pzp*.

³⁵ Znak DBF.I.03140.72.2017 (IK: 172519).

³⁶ Dz. U. poz. 1984, ze zm.

2017 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017³⁷.

Decyzją Ministra Rozwoju i Finansów z 27 grudnia 2017 r.³⁸ dokonano przeniesienia środków finansowych ze środków rezerwy celowej w cz. 83 poz. 8 – *Współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nieujętych w budżecie środków europejskich, projektów pomocy technicznej, Wspólnej Polityki Rolnej, finansowanie potrzeb wynikających z różnic kursowych oraz rozliczeń programów i projektów finansowanych z udziałem środków z UE na kwotę 150 000 tys. zł.*

Umowa udzielenia dotacji dla ARM została zawarta 27 grudnia 2017 r. na kwotę 150 000 tys. zł, płatną w jednej transzy w terminie do 29 grudnia 2017 r. ARM dokonała 28 grudnia 2017 r. zakupu węgla o łącznej wartości 149 944,2 tys. zł. Środki pochodzące z dotacji zostały przez ARM wydatkowane 28 grudnia 2017 r. Przy realizacji zamówienia ARM zastosowała tryb negocjacji z potencjalnymi kontrahentami i zachowała przejrzyste, niedyskryminacyjne i konkurencyjne warunki ich wyłonienia³⁹.

2. Dotacja celowa dla NFOŚiGW w kwocie 676,5 tys. zł przeznaczona na realizację zadań określonych w Planie działań sektora energetyka na lata 2017–2018 o numerze POIS.10.01.00-00-0401/16 w ramach PO liŚ 2014–2020 w części dotyczącej realizacji zadań Instytucji Wdrażającej (IW). Niskie wykonanie umowy (21,8% wartości umowy) wynikało z faktu, iż umowa jest w trakcie realizacji, a okres kwalifikowalności określono w umowie na dzień 31 grudnia 2018 r.

Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w *ufp* i obowiązującymi przepisami.

Wydatki na wynagrodzenia według Rb-70 w 2017 r. wynosiły 27 486,7 tys. zł i w porównaniu do 2016 r. (24 459 tys. zł) były wyższe o 3 027,7 tys. zł, tj. o 12,4%. Plan wydatków na wynagrodzenia na 2017 r. po zmianach (28 392 tys. zł) został zrealizowany w 96,8%.

Wydatki na wynagrodzenia osobowe i pochodne zaplanowano w wysokości 34 062,5 tys. zł, a wyniosły one 32 262,7 tys. zł (94,7% planu po zmianach). Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (paragraf 417) zaplanowano w wysokości 385,2 tys. zł⁴⁰, a zrealizowano w kwocie 184,3 tys. zł (47,8% planu po zmianach). Niższe niż planowane wydatki na wynagrodzenia bezosobowe zrealizowano m.in. dzięki oszczędnościom uzyskanym w wyniku negocjacji z oferentem. Z uwagi na brak potrzeb uzasadniających zawarcie umowy w trakcie roku budżetowego, odstąpiono od realizacji części zadań m.in. obsługi medialnej Ministerstwa, obsługi technicznej spotkań kierownictwa i spotkań organizowanych przez komórki organizacyjne ME oraz delegacji.

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe zrealizowano na podstawie 32 umów o dzieło z osobami niebędącymi pracownikami ME i trzech umów zlecenia z pracownikami ME.

Przeciętne zatrudnienie wynosiło 324 osoby w przeliczeniu na pełnozatrudnionych i było wyższe od przeciętnego zatrudnienia w 2016 r. o 37 osób (287 osób), tj. o 12,9%. Wzrost zatrudnienia nastąpił w grupie pracowników zaliczanych do członków korpusu służby cywilnej (o 43 osoby). W grupie pracowników zajmujących kierownicze stanowiska państwowe przeciętne zatrudnienie wynosiło w 2016 r. cztery osoby, a w 2017 r. trzy osoby. Według stanu na koniec roku 2017 zatrudnienie w tej grupie wynosiło cztery osoby. Natomiast w grupie pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń przeciętne zatrudnienie w 2016 r. wynosiło 35, a w 2017 r. 28 osób.

³⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 2312.

³⁸ MF/FG4.4143.3.212.2017.MF.5381.

³⁹ Pismo z 8 marca 2018 r., znak: DBF.I.091.1.2018 IK: 200419.

⁴⁰ Z tego: 285,2 tys. zł (172,5 tys. zł z uwzględnieniem blokady) w §4170, 85,0 tys. zł w §4178, 15,0 tys. zł w §4179.

Zmiany w stanie zatrudnienia wynikały głównie z kontynuacji procesu przenoszenia pracowników byłego Ministerstwa Skarbu Państwa do pracy w ME, w związku z przejęciem przez Ministra Energii dodatkowych zadań związanych z nadzorem nad podmiotami prowadzącymi eksploatację zasobów kopalin oraz spółkami energetycznymi i paliwowymi. Ponadto zatrudniono 16 dodatkowych pracowników do realizacji zadań z zakresu energii jądrowej, w związku z realizacją programu wieloletniego „Program polskiej energetyki jądrowej”⁴¹. Niższe od planu wykonanie zatrudnienia w 2017 r. wynikało z metodologii liczenia stanu zatrudnienia do sprawozdania Rb-70. Na niższe od planu wykonanie zatrudnienia wpłynęły opóźnienia w planowanych na 2017 r. naborach pracowników do realizacji zadań z zakresu energii jądrowej, spowodowane trudnościami w pozyskiwaniu na rynku pracy osób wyspecjalizowanych w tym obszarze.

Wysokość przeciętnego wynagrodzenia w części 47 – Energia zmniejszyła się z 7 102 zł w 2016 r. do 7 070 zł w roku 2017 (o 32 zł, tj. o 0,5%).

1.2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W planie po zmianach, limit wydatków budżetu środków europejskich wyniósł 598 616,3 tys. zł, w tym: w dziale 150 *Przetwórstwo przemysłowe* 404 197,4 tys. zł, a w dziale 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* 194 418,8 tys. zł.

W 2017 r. zrealizowano wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 574 498,2 tys. zł, co stanowiło 95,6% planu po zmianach. Środki zostały przeznaczone na realizację zadań w działaniach 1.1.2, 1.3.3, 1.4.1 PO liŚ 2014–2020 oraz Pomocy technicznej PO liŚ 2014–2020 i PO PT 2014–2020, w tym na wydatki INiG-PIB, NFOŚGW i WFOŚiGW.

Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 *ufp* dysponent części 47 – Energia, decyzją z 21 grudnia 2017 r.⁴², zablokował kwotę 714,4 tys. zł, wynikającą m.in. z mniejszego wydatkowania środków w ramach realizowanych zadań przez INiG-PIB, NFOŚiGW i WFOŚiGW w ramach PO PT 2014–2020 i PT PO liŚ 2014–2020. Środki zostały zablokowane w następujących działach: 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* w kwocie 293,8 tys. zł, 150 *Przetwórstwo przemysłowe* w wysokości 420,7 tys. zł.

Kontrolą objęto wydatki budżetu środków europejskich zrealizowane przez Ministerstwo Energii na łączną kwotę 327 919,5 tys. zł, co stanowiło 57,1% wydatków budżetu środków europejskich w części 47 – Energia, poniesionych w 2017 r. Próbę wybrano na podstawie doboru celowego pięciu operacji o najwyższej wartości. Skontrolowane wydatki zrealizowano prawidłowo, do wysokości określonej w planie finansowym. Zostały one przeznaczone na cele lub zadania określone w umowach o dofinansowanie. Minister Energii rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 *ufp* sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 47 – Energia.

1.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Według planu rzeczowo-finansowego budżetu w układzie zadaniowym na 2017 r. po zmianach dla części 47 – Energia, Minister Energii realizował pięć zadań, ujętych w układzie pięciu funkcji, podzielonych na sześć podzadań i 13 działań.

W funkcji 5 – *Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa*: plan 2 376,1 tys. zł (budżet państwa), wykonanie wyniosło 2 281,8 tys. zł tj. 96,3% planu (budżet państwa). W funkcji 5 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 5.1 – *Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa i ochrona interesów Skarbu Państwa*, 5.1.2 – *Nadzór właścicielski*). Środki wydatkowano głównie na

⁴¹ Środki zostały przyznane decyzją Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 30 maja 2017 r. znak MF/FG4.4143.3.81.2017.MF.1323.

⁴² Nr DBF.I.03100.69.2017.

wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń⁴³ dla pracowników realizujących działania związane z nadzorem nad spółkami wobec których Minister Energii wykonuje prawa z akcji/udziałów. Wydatki poniesione w ramach działania 5.1.2.1 wynosiły 2 281,8 tys. zł, co stanowiło 100% wydatków poniesionych w funkcji 5.

W funkcji 6 – *Polityka gospodarcza kraju*: planowano 1 027 554,0 tys. zł (z tego: budżet państwa 428 937,7 tys. zł, budżet środków europejskich 598 616,3 tys. zł), wykonanie wyniosło 997 939,3 tys. zł tj. 97,1% planu (z tego: budżet państwa 423 441,0 tys. zł, budżet środków europejskich 574 498,2 tys. zł). W funkcji 6 realizowano jedno zadanie 6.2 – *Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, i podzadania: 6.2.1 – *Rynki paliw energii*, 6.2.2 – *Rezerwy strategiczne oraz zapasy agencyjne ropy naftowej i paliw*). Wydatki poniesione na realizację podzadań 6.2.1 i 6.2.2 wynosiły odpowiednio: 645 614,4 tys. zł tj. 95,7% planu (z tego: budżetu państwa 71 116,2 tys. zł, budżetu środków europejskich 574 498,2 tys. zł), 352 324,9 tys. zł tj. 99,8% planu (w całości były to wydatki budżetu państwa).

W funkcji 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*: plan 325,0 tys. zł (budżet państwa), wykonanie wyniosło 212,1 tys. zł tj. 65,3% planu (budżet państwa). W funkcji 11 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 11.4 – *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa*, 11.4.2 – *Pozamilitarne przygotowania obronne*). Środki wydatkowano głównie na szkolenie obronne⁴⁴ pracowników Ministerstwa, jednostek podległych i nadzorowanych oraz przedsiębiorców i ich pracowników, wykonujących zadania na rzecz obronności państwa. Wydatki poniesione w działaniu 11.4.2.4 wynosiły 152,5 tys. zł (59,8% planu), co stanowiło 71,9% wydatków poniesionych w funkcji 11.

W funkcji 12 – *Środowisko*: plan 488,8 tys. zł (budżet państwa), wykonanie wyniosło 488,8 tys. zł (100% planu). W funkcji 12 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 12.4 – *Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi*, 12.4.1 – *Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne*). Środki w całości wydatkowano na opracowanie metodyki oceny bezpieczeństwa i wskazanie optymalnej lokalizacji płytkiego składowania odpadów promieniotwórczych nisko i średnio aktywnych (RC 59)⁴⁵.

W funkcji 22 – *Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*: plan 26 519,7 tys. zł (budżet państwa), wykonanie wyniosło 23 307,6 tys. zł (87,9% planu). W funkcji 22 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 22.1 – *Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*, 22.1.1 – *Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*).

Do badania szczegółowego zostały wybrane celowo trzy podzadania (6.2.1, 6.2.2, 12.4.1), w ramach dwóch zadań.

Cele i mierniki stopnia realizacji celu określono dla jednego z pięciu zadań zaplanowanych w budżecie zadaniowym, tj. zadania 6.2 – *Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*. Mierniki dla pozostałych zadań zostały określone na poziomie podzadań i działań. Pierwszym celem dla zadania 6.2⁴⁶ było zapewnienie rezerw strategicznych zgodnie z potrzebami państwa w warunkach kryzysu. Miernikiem stopnia realizacji zadania ustalono procent realizacji wartości bazowej rezerw, określony przez organ tworzący na nie mniej niż 80%⁴⁷. Zrealizowana wartość miernika wyniosła 97,8%. Drugim celem tego zadania było zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa.

⁴³ W ramach działania 5.1.2.1 – *Nadzór nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa dla których Minister Skarbu Państwa jest organem założycielskim*.

⁴⁴ W ramach działania 11.4.2.4 – *Szkolenie obronne administracji publicznej i przedsiębiorców*.

⁴⁵ W ramach działania 12.4.1.3 – *Badania geologiczne*.

⁴⁶ Podobnie jak w budżecie zadaniowym na 2016 r.

⁴⁷ Zgodnie z założeniami Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2017–2020.

Miernikiem stopnia jego realizacji ustalono procentowy udział importu nośników energii w zużyciu energii ogółem określony na < 55%. Dane dotyczące tego miernika będą dostępne w czerwcu 2018 r.

Minister Energii jako dysponent części 47 określając planowane na 2017 r. docelowe mierniki zadań/podzadań uwzględnił środki zaplanowane w rezerwach celowych.

W zadaniu 12.4, Minister Energii realizował jedno działanie 12.4.1.3 – *Badania geologiczne*⁴⁸. Celem tego działania było znalezienie potencjalnej lokalizacji do budowy magazynu płytkiego składowania odpadów promieniotwórczych nisko i średnioaktywnych. Do oceny stopnia realizacji celu działania 12.4.1.3 przyjęto jako miernik ilość potencjalnych lokalizacji magazynu. Wykonana wartość miernika wyniosła, zgodnie z planem, jeden. Środki zostały wydatkowane na realizację czterech zadań⁴⁹ w ramach wieloletniego przedsięwzięcia *Opracowanie metodyki oceny bezpieczeństwa i wskazanie optymalnej lokalizacji płytkiego składowania odpadów promieniotwórczych nisko i średnioaktywnych*.

Badanie rezultatów i efektów rzeczowych osiągniętych poprzez realizację trzech podzadań, dobranych celowo nie wykazało nieprawidłowości w zakresie: określenia mierników, stopnia osiągnięcia przyjętych celów i mierników, spójności mierników wyznaczonych przez dysponentów wiodących z miernikami zdefiniowanymi przez dysponentów na niższych poziomach klasyfikacji zadaniowej. Definicje zbadanych podzadań były także spójne z celami zadań, do których zostały przypisane. Docelowe wartości stosowanych mierników dobranych podzadań nie wymagały zmian w przypadku zwiększenia planu wydatków danego podzadania środkami z rezerw, gdyż osiągnięte wartości mierników były na zaplanowanym poziomie.

W związku z realizacją zadań ze środków programów operacyjnych w 2017 r. o 16%⁵⁰ wzrosła (w stosunku do wykonania w 2016 r.) kwota wydatkowana na podzadanie 6.2.1 *Rynki paliw i energii*.

Plan działalności Ministra Energii na rok 2017 dla działów administracji rządowej: energia, gospodarka złożami kopalin był zbieżny z budżetem zadaniowym części 47 na 2017 r. Po zakończeniu każdego kwartału DBF przygotowywał oceny wykonania budżetu części 47, które były prezentowane kierownictwu ME. Po pierwszym półroczu dokonano prezentacji informacji o wykonaniu wydatków w ujęciu budżetu zadaniowego na poziomie funkcji, zadań i podzadań wraz z wartością osiągniętych rezultatów w postaci stopnia realizacji mierników. Komórki organizacyjne sporządzały „*Karty oceny efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów BZ zgodnie z art. 175 ustawy o finansach publicznych*”.

Nie zostało wykonane ustawowe zadanie Ministra Energii, polegające na opracowaniu dokumentu *Polityka energetyczna państwa* (PEP). Zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 15 ust. 2 ustawy *prawo energetyczne*, zadania ministra właściwego do spraw energii w zakresie polityki energetycznej obejmują m.in. przygotowanie projektu polityki energetycznej państwa, którą opracowuje się, co cztery lata. NIK wielokrotnie wnioskowała o podjęcie pilnych działań zmierzających do przyjęcia PEP, w tym po kontroli budżetowej P/17/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w części 47 – Energia. Ostatni dokument pn. *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku* został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. Według Dyrektora Generalnego ME projekt PEP *do 2050 roku* w wersji opublikowanej w sierpniu 2015 r. był opracowany w oparciu o decyzje podjęte przez poprzedni Rząd. Aktualnie w ME prowadzone są prace nad zapisami szczegółowych działań dotyczących PEP, mającymi charakter wykonawczy w stosunku do podjętych w ME kluczowych, kierunkowych decyzji w tym zakresie. Opracowanie działań PEP jest ściśle związane z toczącymi się, w ramach instytucji UE, pracami nad

⁴⁸ W ramach podzadania 12.4.1 – *Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne*, za realizację którego odpowiada dział środowisko.

⁴⁹ M.in.: przeprowadzenie symulacji komputerowych rozprzestrzeniania się substancji radioaktywnych w środowisku geologicznym, w przypadku wycieku radionuklidów dla lokalizacji SOP w oparciu o aktualne dane z pomiarów, wykonanie projektu monitoringu gruntów i wód podziemnych dla lokalizacji SOP w oparciu o normy międzynarodowe i dotychczasowe doświadczenia ze składowiska w Różanie.

⁵⁰ Z 558 760,3 tys. zł do 645 614,4 tys. zł.

projektami pakietu regulacji „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”. W ramach obowiązku nałożonego na wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej Ministerstwo Energii prowadzi prace nad przygotowaniem *Krajowego planu na rzecz energii i klimatu*, będącego częścią systemu zarządzania unią energetyczną.

2. Część 48 – Gospodarowanie złożami kopalin

2.1. Dochody budżetowe

2.1.1. Realizacja dochodów budżetowych

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., kontrola dochodów budżetowych w części 48 – Gospodarowanie złożami kopalin została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W *ustawie budżetowej* w części 48 – Gospodarka złożami kopalin zostały zaplanowane dochody budżetowe w wysokości 4 194,0 tys. zł.

Dochody w części 48 – Gospodarka złożami kopalin wyniosły łącznie 16 433,3 tys. zł, co stanowi 391% kwoty planowanych dochodów w 2017 r. i 12% dochodów zrealizowanych w 2016 r. Na kwotę dochodów składały się głównie (91,6%) dochody w dziale 100 *Górnictwo i kopalnictwo*, rozdziale 10001 *Górnictwo węgla kamiennego* w łącznej wysokości 15 011,6 tys. zł, co stanowi 361,4% kwoty planowanej oraz 11% kwoty wykonanej w 2016 r. Dochody planowane w tym dziale dotyczyły głównie zwrotów niewykorzystanych dotacji (10 113 tys. zł). Biorąc pod uwagę nieprzewidywalność tych tytułów, planując dochody budżetowe brano pod uwagę dochody powtarzalne z tych samych tytułów w latach poprzednich. Różnica pomiędzy wykonaniem a planem wynika głównie z szacunkowego ujęcia prognozy ich osiągnięcia.

W dziale 750 *Administracja publiczna* osiągnięto dochody w łącznej wysokości 10,4 tys. zł, co stanowi 611,8% kwoty wykonanej w 2016 r. Na 2017 r. nie były planowane dochody w tym dziale. Uzyskane dochody dotyczyły rozliczeń z lat ubiegłych z Instytutem Pamięci Narodowej oraz Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z tytułu użyczenia powierzchni oraz kar umownych wynikających z zawartych umów. Wyższe wykonanie w stosunku do roku 2016 wynikało z uzyskania w 2017 r. dochodów z tytułu rozliczeń umów użyczenia powierzchni, których nie odnotowano w roku poprzednim.

W dziale 756 *Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych* osiągnięto dochody w łącznej wysokości 1 364,9 tys. zł, co stanowi 344,1% kwoty wykonanej w 2016 r. Na 2017 r. nie były planowane dochody w tym dziale. Dochody te stanowiły dywidendy uzyskane ze spółek nadzorowanych przez Ministra Energii w części 48 – Gospodarka złożami kopalin w wysokości 1 364,9 tys. zł. Przy prognozowaniu w 2017 roku kwoty wpływów z dywidend wzięto pod wagę sytuację ekonomiczną spółek oraz ich zaangażowanie w programy inwestycyjne i restrukturyzacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju. W związku z powyższym nie planowano wpływów z dywidend w 2017 r.

2.1.2. Realizacja należności pozostałych do zapłaty

W części 48 – Gospodarka złożami kopalin nie wystąpiły należności przedawnione, umorzenia należności oraz działania mające na celu zmianę terminu płatności. Nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty na koniec roku 2017, w tym zaległości. Sprawozdania Rb-27 oraz Rb-N wykazywały wartości zerowe.

2.1.3. Dywidendy

Minister Energii, w części 48 – Gospodarka złożami kopalini, na koniec 2017 r. sprawował nadzór nad 20 spółkami prawa handlowego. Było to 10 jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, dwie spółki z większościovym udziałem SP i osiem spółek z mniejszościovym udziałem SP. Akcje i udziały w tych spółkach zostały ujęte w księgach rachunkowych ME.

Uzyskane dywidendy w wysokości 1 364,3 tys. zł stanowiły 8,3% dochodów w 2017 r. w części 48 – Gospodarka złożami kopalini, w tym z dwóch spółek⁵¹:

1)	Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze Victoria SA	264,3 tys. zł,
2)	Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego sp. z o.o.	1 100 tys. zł.

Dywidendy zostały pobrane w wysokości określonej w uchwałach walnego zgromadzenia oraz zgromadzenia wspólników tych spółek oraz wpłacone na konto ME. Do Rozdziału *Dywidendy* zaliczono również kwotę 582,30 zł która została przekazana na rzecz Ministra Energii w związku z dokonaniem przez Dom Maklerski PKO Bank Polski zapisu na rachunku inwestycyjnym prowadzonym na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Energii środków pieniężnych w kwotach 553,26 zł oraz 29,04 zł jako spadek po zmarłej.

2.2. Wydatki budżetowe

W ustawie budżetowej wydatki w części 48 – Gospodarka złożami kopalini ustalone zostały w wysokości 577 591 tys. zł. W trakcie roku zostały one zwiększone z rezerw celowych na podstawie decyzji Ministra Finansów: z 30 stycznia, 10 lutego i 18 sierpnia 2017 r. o 1 049 011,2 tys. zł oraz w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej o 3 233 581 tys. zł do ostatecznej wysokości 4 860 183,2 tys. zł. Nie zostały zaplanowane, ani nie były realizowane wydatki budżetu środków europejskich.

Środki z rezerw celowych zostały przeznaczone na:

- finansowanie zadań restrukturyzacyjnych w sektorze górnictwa węgla kamiennego, o których mowa w art. 8a ust. 3, art. 8c ust. 2 i art. 11f ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego⁵² 849 197,3 tys. zł i 193 026,1 tys. zł (w § 2830 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych) oraz 1 700,0 tys. zł (w § 2580 Dotacja podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, pozycja rezerwy 5 – Dofinansowanie zadań restrukturyzacyjnych w sektorze górnictwa węgla kamiennego w latach 2015–2018, zadań rekultywacyjnych w górnictwie siarki, a także zadań w zakresie likwidacji zakładów górniczych oraz działań związanych z utrzymaniem, zabezpieczeniem i ratowaniem zabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia”;
- finansowanie zadań rekultywacyjnych w górnictwie siarki, z przeznaczeniem na dotację podmiotową dla Kopalni Siarki „Machów” Spółka Akcyjna w likwidacji w Tarnobrzegu 4 872,0 tys. zł (pozycja 5, w § 2580 Dotacja podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych);
- sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi – trzy etaty w grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń dla pracowników Ministerstwa Energii 215,8 tys. zł (pozycja 19 – Rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym na skutki przechodzące z 2016 r.) oraz na wynagrodzenia osób zajmujących się programami finansowanymi z budżetu UE oraz środkami z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA (w tym na niektóre skutki przechodzące z 2016 r.).

⁵¹ Spośród 20 nadzorowanych przez ME w części 48 – Gospodarka złożami kopalini wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

⁵² Dz. U. z 2017 r., poz. 1327, ze zm.

Minister Energii podjął, w trybie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 *ufp* dwie decyzje⁵³ w sprawie blokowania planowanych na 2017 r. wydatków na łączną kwotę 107 709,3 tys. zł, w tym na kwotę 107 362,6 tys. zł – 2,2% planowanych wydatków w dziale 100 *Górnictwo i kopalnictwo*.

Blokady spowodowane były oszczędnościami powstałymi w trakcie realizacji zadań wykonywanych w zakresie restrukturyzacji sektora górnictwa węgla kamiennego. Były to zadania wykonywane w trakcie likwidacji wraz z zadaniami związanymi z naprawianiem szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego będącego w trakcie likwidacji, jak i po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego, zadania związane z pokrywaniem bieżących strat produkcyjnych przedsiębiorstwa w jednostkach wydobywających węgiel oraz zadania związane z wypłatą świadczeń osłonowych dla pracowników korzystających z urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla. Umowy zawierano na kwoty niższe niż szacowano, a część postępowań przetargowych nie została rozstrzygnięta. Minister Rozwoju i Finansów był każdorazowo informowany o blokadzie w dniu jej dokonania. W blokadzie uwzględniono środki pochodzące z rezerwy celowej poz. 5 – Dofinansowanie zadań restrukturyzacyjnych w sektorze górnictwa węgla kamiennego w latach 2015–2018, zadań rekultywacyjnych w górnictwie siarki, a także zadań w zakresie likwidacji zakładów górniczych oraz działań związanych z utrzymaniem, zabezpieczeniem i ratowaniem zabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia”.

Wydatki zostały zrealizowane w kwocie 4 186 256 tys. zł, co stanowiło 86,1% planu po zmianach⁵⁴. Wydatki zrealizowano w czterech działach:

- 100 *Górnictwo i kopalnictwo* w wysokości 4 179 910,3 tys. zł (85,5% planu po zmianach);
- 750 *Administracja publiczna* – 5 911,4 tys. zł (90,8%);
- 150 *Przetwórstwo przemysłowe* – 390,0 tys. zł (99,0%);
- 752 *Obrona narodowa* – 44,3 tys. zł (29,5%).

W strukturze wydatków według grup ekonomicznych dominowały:

- dotacje, w wysokości 3 279 910,3 tys. zł, stanowiące 78,3% wydatków ogółem budżetu państwa w części 48 – Gospodarka złożami kopalini;
- wydatki bieżące jednostek budżetowych 6 112,5 tys. zł, stanowiące 0,1% wydatków ogółem;
- wydatki majątkowe 900 096,8 tys. zł, 21,5% wydatków ogółem;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 136,4 tys. zł, 0,1% wydatków ogółem.

Wydatki w dziale 100 *Górnictwo i kopalnictwo* poniesione zostały na dotacje podmiotowe i celowe, m.in. na: restrukturyzację kopalni, w tym działania w trakcie i po likwidacji kopalni, rekultywację terenu i naprawę szkód na terenach pogórnicznych.

Wydatki w dziale 750 *Administracja publiczna* ustalono w wysokości 6 511,8 tys. zł, a faktycznie wyniosły 5 911,4 tys. zł, co stanowiło 90,8% planu po zmianach. Wydatki te zostały głównie przeznaczone na wynagrodzenia wraz z pochodnymi 5 033,0 tys. zł (plan 5 238,0 tys. zł), co stanowiło 85,1% wydatków w tym dziale. Pozostałe wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano w wysokości 1 022,7 tys. zł, a faktycznie wyniosły 645,2 tys. zł, co stanowiło 63,1% planu. Wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 96,8 tys. zł, tj. w 96,8% planu po zmianach. Zakupy inwestycyjne m.in. sprzętu komputerowego były zgodne z planem wydatków i zasadne z punktu widzenia zadań realizowanych przez Ministerstwo.

Wydatki w dziale 150 *Przetwórstwo przemysłowe* zaplanowano w wysokości 394,0 tys. zł, a wyniosły one 390,0 tys. zł, co stanowiło 99,0% planu. Środki przeznaczono na zakup specjalistycznych badań

⁵³ DBF.I.03100.52.2017 z dnia 3 listopada 2017 r. i DBF.I.03100.69.2017 z dnia 21 grudnia 2017 r.

⁵⁴ Plan wydatków po zmianach wynosił 4 860 182,2 tys. zł.

statystycznych, dokonanych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie programu badań statystyki publicznej na rok 2017⁵⁵.

Wydatki w dziale 752 Obrona narodowa zaplanowano w wysokości 150,0 tys. zł, a wyniosły 44,3 tys. zł, co stanowiło 29,5% planu. Środki wykorzystano m.in. na zorganizowanie i przeprowadzenie szkolenia dla przedsiębiorców (34,3 tys. zł). Mniejsze niż planowano wykorzystanie środków wynikało z niższych kosztów szkoleń obronnych – 70% przedsiębiorców i jednostek organizacyjnych zadeklarowała pokrycie kosztów prowadzonych szkoleń obronnych z własnych środków.

Zobowiązania na koniec 2017 r. wyniosły 315,9 tys. zł⁵⁶, co oznacza wzrost o 5,9% porównaniu z rokiem 2016 (298,4 tys. zł). Główną pozycję (259,9 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń. Zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług zostały zapłacone w styczniu i lutym 2018 r. Na koniec 2017 r. nie było zobowiązań wymagalnych. Ministerstwo Energii nie realizowało w 2017 r. wydatków w ramach planu finansowego środków niewygasających. Na 31 grudnia 2017 r. w sprawozdaniu rocznym Rb-28 wykazano wydatki niewygasające w wysokości 421 870,0 tys. zł⁵⁷. Środki zostaną wydatkowane w 2018 r. na świadczenia rekompensacyjne z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla.

W 2017 r. w Ministerstwie Energii w części 48 – Gospodarka złożami kopalin wydatki na zamówienia publiczne z zastosowaniem ustawy *Pzp* wyniosły łącznie 597 tys. zł. Kontrolą objęto dwa postępowania o udzielenie zamówień publicznych o łącznej wartości 390,0 tys. zł, co stanowiło 65,3% wartości wszystkich postępowań z zastosowaniem *Pzp* w części 48 – Gospodarka złożami kopalin. Ponadto skontrolowano jedno postępowanie o wartości 34,3 tys. zł, do którego nie zastosowano *Pzp*. Poddane kontroli wydatki były celowe, a ich wartości rzetelnie skalkulowane, zamówień udzielono zgodnie z przepisami *Pzp*, a w przypadku wydatku dokonanego bez stosowania *Pzp* zachodziła ustawowa przesłanka wyłączenia określona w art. 4 pkt 8 *Pzp*. Po kontroli wykonania budżetu państwa w roku 2016 w części 48 – Gospodarka złożami kopalin NIK sformułowała trzy wnioski pokontrolne dotyczące udzielania zamówień publicznych oraz realizacji zawartych umów. Minister Energii zrealizował te wnioski.

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 2 031 223,2 tys. zł, tj. 48,5% wydatków części 48 – Gospodarka złożami kopalin. Doboru próby do kontroli wydatków dokonano na podstawie zapisów z konta 130 odpowiadających pozapłaconym wydatkom budżetowym Ministerstwa. Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania statystyczną metodą monetarną (MUS) próby 42 dowodów dokumentujących operacje gospodarcze w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych i odpowiadających im zapisów księgowych o łącznej wartości 860,3 tys. zł oraz dokonano wyboru celowego dowodów dotyczących wydatków ze środków dotacji podmiotowej i rezerwy celowej oraz odpowiadających im zapisów księgowych o wartości 2 030 362,9 tys. zł.

W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w *ufp*. Wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, na zakup towarów i usług służących realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Minister Energii rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 *ufp* sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 48 – Gospodarka złożami kopalin.

U dysponenta części 48 – Gospodarka złożami kopalin kontrolą objęto dobrane w sposób celowy siedem dotacji na łączną kwotę 1 130 362,9 tys. zł (34,5% środków wydatkowanych na dotacje).

⁵⁵ Dz. U. poz. 1426.

⁵⁶ Według Rb-28.

⁵⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2017 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego Dz. U. z 2017 r. poz. 2426.

Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w *ufp* i obowiązującymi przepisami.

Wydatki na wynagrodzenia według Rb-70 w 2017 r. wynosiły 4 316 tys. zł i w porównaniu do 2016 r. były wyższe o 535,0 tys. zł (3 781 tys. zł), tj. o 14,1%. Plan wydatków na wynagrodzenia na 2017 r. po zmianach (4 326,6 tys. zł) został zrealizowany w 99,8%.

Wydatki na wynagrodzenia osobowe i pochodne zaplanowano w wysokości 5 187,0 tys. zł, a wyniosły 5 002,7 tys. zł (96,4% planu po zmianach). Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe zaplanowano w wysokości 61 tys. zł, a faktycznie wydatkowano 30,3 tys. zł (49,7% planu po zmianach). Było to efektem negocjacji z oferentem w wyniku których uzyskano oszczędności oraz nie dokonano wypłaty wynagrodzenia za udział w Komitecie Audytu z uwagi na brak posiedzeń w I i IV kw. 2017 r.

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (paragraf 417) zrealizowano na podstawie umów o dzieło i umów zlecenia. Zawarto dwie umowy o dzieło z osobami niebędącymi pracownikami Ministerstwa oraz trzy umowy zlecenia, w tym jedną z pracownikiem ME.

Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wynosiło 45 osób i było niższe od przeciętnego zatrudnienia w 2016 r. o jedną osobę (46 osób), tj. o 2,2%. W grupie osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń nastąpił wzrost zatrudnienia o dwie osoby. W grupie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w 2016 r. i 2017 r. była zatrudniona jedna osoba. W grupie członków korpusu służby cywilnej w 2016 r. zatrudniono 44 osoby, a w 2017 r. 41 osób.

Plan zatrudnienia dla członków korpusu służby cywilnej na 2017 r. został zrealizowany w 69,5%. Niższe wykonanie planu wynikało z metodologii liczenia stanu zatrudnienia do Rb-70. W Rb-70 nie uwzględnia się wszystkich faktycznie zatrudnionych pracowników np. pracowników przebywających na krótkookresowych zasiłkach chorobowych oraz opiekuńczych.

Wysokość przeciętnego wynagrodzenia w części 48 – Gospodarka złożami kopalin wzrosła z 6 849 zł w 2016 r. do 7 993 zł w roku 2017 (o 1 144 zł, tj. o 16,7%). Biorąc pod uwagę wysokość wydatków na wynagrodzenia pracowników Ministerstwa Energii z dwóch części będących w dyspozycji Ministra Energii, średnie wynagrodzenie pracowników (łącznie dla korpusu służby cywilnej, pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń oraz zajmujących kierownicze stanowiska państwowe) w 2017 r. wyniosło 7 183 zł wobec 7 067 zł w 2016 r., tj. wzrosło o 1,6%.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W układzie budżetu zadaniowego części 48 – Gospodarka złożami kopalin realizowano po cztery funkcje, zadania, podzadania oraz siedem działań.

Według planu rzeczowo-finansowego budżetu Ministra Energii w układzie zadaniowym na 2017 r. po zmianach dla części 48 – Gospodarka złożami kopalin dla poszczególnych funkcji zaplanowano i wydatkowano środki w wysokości:

- funkcja 5 – *Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa*: plan 8,0 tys. zł (budżet państwa), wykonanie 8,0 tys. zł. W funkcji 5 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 5.1 – *Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa i ochrona interesów Skarbu Państwa*, 5.1.2 – *Nadzór właścicielski*). Środki wydatkowano w całości na odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (czynności 5.1.2.1.2) w działaniu 5.1.2.1 – *Nadzór nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa dla których Minister Skarbu Państwa jest organem założycielskim*;
- funkcja 6 – *Polityka gospodarcza kraju*: plan 4 858 391,0 tys. zł (budżet państwa), wykonanie 4 184 996,0 tys. zł. W funkcji 6 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 6.2 – *Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, 6.2.3 – *Gospodarka złożami kopalin*);

- funkcja 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*: plan 150,0 tys. zł (budżet państwa), wykonanie 44,3 tys. zł. W funkcji 11 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 11.4 – *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa*, 11.4.2 – *Pozamilitarne przygotowania obronne*). Środki wydatkowano głównie na szkolenie pracowników Ministerstwa, jednostek podległych i nadzorowanych (czynności 11.4.2.4.1 – *Szkolenie obronne administracji publicznej, jednostek podległych lub nadzorowanych*) w działaniu 11.4.2.4 – *Szkolenie obronne administracji publicznej i przedsiębiorców*. Wydatki poniesione w tej czynności wyniosły 40,5 tys. zł.;
- funkcja 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*: plan 1 634,2 tys. zł (budżet państwa), wykonanie 1 207,7 tys. zł. W funkcji 22 realizowano jedno zadanie i jedno podzadanie (odpowiednio: 22.1 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*, 22.1.1 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*).

Nie zrealizowano planu wydatków podzadania 11.4.2 ponieważ część zakupów urządzeń zaplanowanych do realizacji w części 47 oraz 48 w podzadaniu została sfinansowana ze środków ujętych w części 47 (środki zaplanowane na ten cel w części 48 zostały objęte decyzją blokującą) oraz nie było konieczności realizacji części zakupów z uwagi na przejęcie w połowie 2017 r. pomieszczeń wraz z niezbędnym wyposażeniem w budynku po zlikwidowanym Ministerstwie Skarbu Państwa.

Minister Energii jako dysponent części 48 określając planowane na 2017 r. docelowe mierniki zadań/podzadań uwzględnił środki zaplanowane w rezerwach celowych. Do badania szczegółowego dobrano trzy podzadania w ramach trzech zadań.

Dla zadań 5.1 – *Gospodarowanie mieniem SP i ochrona interesów SP* oraz 11.4 – *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony kraju* cele i mierniki zostały określone na poziomie podzadań i działań. W przypadku zadania 6.2 – *Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, którego celem było zabezpieczenie potrzeb rynku w zakresie dostaw surowca krajowego, określono miernik pn. roczne wydobycie węgla kamiennego (w tonach). Osiągnięta w 2017 r. wartość miernika wynosiła 65,5 mln ton. Wartość miernika na 2017 r. zaplanowano na poziomie 65 mln ton. Według Planu działalności Ministra Energii na rok 2017 wartość bazowa (2015 r.) wynosiła 72,2 mln ton.

Badanie rezultatów i efektów rzeczowych osiągniętych poprzez realizację trzech podzadań, dobranych celowo nie wykazało nieprawidłowości w zakresie określenia mierników, stopnia osiągnięcia przyjętych celów i mierników⁵⁸. Definicje zbadanych podzadań były także spójne z celami zadań, do których zostały przypisane. Docelowe wartości stosowanych mierników dobranych podzadań nie wymagały zmian w przypadku zwiększenia planu wydatków danego podzadania środkami z rezerw.

Plan działalności Ministra Energii na rok 2017 dla działów administracji rządowej: energia, gospodarka złożami kopalin był zbieżny z budżetem zadaniowym części 48 na 2017 r. Po zakończeniu każdego kwartału DBF przygotowywał oceny wykonania budżetu części 48, które były prezentowane kierownictwu ME. Ponadto po pierwszym półroczu dokonano prezentacji informacji o wykonaniu wydatków w ujęciu budżetu zadaniowego na poziomie funkcji, zadań i podzadań wraz z wartością osiągniętych rezultatów w postaci stopnia realizacji mierników. Komórki organizacyjne odpowiedzialne merytorycznie za realizację mierników sporządzały „Karty oceny efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów BZ zgodnie z art. 175 ustawy o finansach publicznych”.

⁵⁸ W przypadku podzadania 6.2.3 wykonanie mierników było następujące: jednostkowy wynik ze sprzedaży węgla – 40,16 zł/t (plan – większy od zera), średnia rentowność przedsiębiorstw – 7,56% (plan – większa od 1).

3. Sprawozdawczość

W części 47 – Energia kontrolą objęto prawidłowość, a w części 48 Gospodarowanie złożami kopalin prawidłowość i rzetelność sporządzenia sprawozdań budżetowych za 2017 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), a także, w części 47 – Energia, zbiorczych⁵⁹ sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. Rb-N i Rb-Z.

W części 47 Energia, zbadano również prawidłowość sporządzenia sprawozdania:

- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Sprawozdania sporządzono terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁶⁰. Badanie ksiąg rachunkowych części 48 – Gospodarowanie złożami kopalin, potwierdziło rzetelność sporządzonych sprawozdań dla tej części.

Sprawozdania zbiorcze zostały sporządzone przez dysponenta części 47 – Energia na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i jednostki podległej tj. Prezesa ARM – Dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych).

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzania sprawozdań.

4. Księgi rachunkowe

Księgi rachunkowe⁶¹ Ministerstwa Energii obejmowały dane prowadzone łącznie dla dysponenta części 47 – Energia i części 48 – Gospodarka złożami kopalin, na poziomie dysponenta pierwszego i trzeciego stopnia. Ministerstwo posiadało aktualną dokumentację, opracowaną łącznie dla obu części

⁵⁹ Z uwzględnieniem Rb-N i Rb-Z Prezesa ARM – Dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych.

⁶⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298 poz. 1766, ze zm.).

⁶¹ Pełne badanie ksiąg rachunkowych przeprowadzono w części 48 – Gospodarowanie złożami kopalin.

budżetowych i stopni dysponenta, opisującą przyjęte zasady (politykę) rachunkowości⁶², która spełniała podstawowe wymogi określone w art. 10 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁶³.

Księgi rachunkowe Ministerstwa Energii za rok obrotowy 2017 prowadzone były w siedzibie Ministerstwa przy wykorzystaniu systemu informatycznego Quorum firmy QNT Systemy Informatyczne sp. z o.o., w programie qmFK – Edycja 2015 wydanie 3 (moduł Quorum FK), a odpowiedzialność za ich prowadzenie ponosił kierownik jednostki. Ministerstwo posiadało dokumentację eksploatacyjną systemu, która była dostępna dla użytkowników i aktualizowana.

W Ministerstwie wprowadzono Regulamin bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w systemach teleinformatycznych⁶⁴, w którym zawarto instrukcje: przetwarzania informacji, monitorowania systemów informatycznych, wykonywania kopii zapasowych, zarządzania systemami i zmianą systemu, przywracania ciągłości działania systemów oraz procedurę zarządzania incydentami.

Badanie szczegółowe przeprowadzono na próbie dowodów i zapisów księgowych odzwierciedlających dochody i wydatki w części 48 – Gospodarka złożami kopalni w 2017 r. Próbę wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych oraz odpowiadających tym dowodom zapisów księgowych na koncie 130 *Rachunek bieżący jednostki* metodą monetarną uzupełnioną doborem celowym. Kontrola wybranych dowodów księgowych oraz zapisów księgowych w wybranych obszarach ryzyka nie wykazała nieprawidłowości.

W zakresie zobowiązań z tytułu wydatków budżetowych (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu wynagrodzeń i ich pochodnych) nierozliczonych na dzień 31 grudnia 2017 r. zbadano 18 sald zobowiązań bieżących o łącznej wartości 6,96 tys. zł. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w części 48 – Gospodarka złożami kopalni nie wystąpiły należności przeterminowane (zaległości), a należności bieżące na kwotę 13,4 tys. zł dotyczyły tylko rozliczeń z pracownikami.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że:

- sposób dokonywania zapisów w dziennikach częściowych umożliwiał ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi,
- podlegające księgowaniu zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, były udokumentowane w sposób kompletny i przejrzysty oraz zostały poprawnie ujęte w księgach rachunkowych,
- dowody księgowe stanowiące podstawę zapisów księgowych odpowiadały wymogom określonym w art. 21 ust. 1 *uor*, oraz zostały poddane kontroli,
- zapisy księgowe zawierały elementy wymagane art. 23 ust. 2 *uor*.

System kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych.

⁶² Zarządzenie Ministra Energii z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Ministerstwie Energii.

⁶³ Dz. U. z 2018 r., poz. 395, ze zm. Dalej: *uor*.

⁶⁴ Zarządzenie Dyrektora Generalnego nr 70 z dnia 19 grudnia 2016 r., zmienione zarządzeniem z dnia 5 września 2017 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w systemach teleinformatycznych w Ministerstwie Energii.

IV. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne z kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 roku w części 47 – Energia oraz w części 48 – Gospodarka złożami kopalin zostało skierowane do Ministra Energii w dniu 17 kwietnia 2018 r.

W wystąpieniu pokontrolnym Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy o NIK* wносиła o podjęcie działań zmierzających do opracowania i przyjęcia *Polityki energetycznej państwa*.

Załączniki

Załącznik 1a. Dochody budżetowe w części 47 – Energia

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 47, w tym:	1 357 089,7	1 000 405,0	1 460 204,9	107,6	145,96
1.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	396,7	360,0	84,7	21,4	23,5
1.1.	Rozdział 15004 Zadania w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej	8,5	0	7,8	91,8	–
1.2.	Rozdział 15095 Pozostała działalność	388,1	360,0	76,9	19,8	21,4
2.	Dział 500 Handel	112,8	5,0	15 753,1	13 965,5	31 5062,0
2.1.	Rozdział 50003 Agencja Rezerw Materiałowych	112,8	5,0	15 750,5	13 963,2	31 5010,0
2.2.	Rozdział 50004 Utrzymanie obowiązkowych zapasów paliw ciekłych	0	0	2,5	–	–
3.	Dział 750 Administracja publiczna	38,5	10,0	196,6	510,6	1966,0
3.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	38,5	10,0	196,6	510,6	1966,0
4.	Dział 756 Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych	1 355 863,4	1 000 000,0	1 444 142,1	106,5	144,4
4.1.	Rozdział 75624 Dywidendy	1 355 863,4	1 000 000,0	1 444 142,1	106,5	144,4
5.	Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	678,3	30,0	28,5	4,2	95,0
5.1.	Rozdział 90011 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	678,3	30,0	28,5	4,2	95,0

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Załącznik 1b. Dochody budżetowe w części 48 – Gospodarka złożami kopalin

L.p.	Wyszczególnienie	2016	2017		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 48, w tym:	136 970,7	4 194,0	16 433,3	12,0	391,8
1.	Dział 100 Górnictwo i kopalnictwo	136 572,4	4 194,0	15 058,0	11,0	359,0
1.1.	Rozdział 10001 Górnictwo węgla kamiennego	136 515,5	4 154,0	15 011,6	11,0	361,4
1.2.	Rozdział 10005 Produkcja soli	56,4	40,0	46,3	82,1	115,8
1.3.	Rozdział 100095 Pozostała działalność	0,5	0	0,04	8,0	–
2.	Dział 750 Administracja publiczna	1,7	0	10,4	611,8	–
2.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	1,7	0	10,4	611,8	–
3	Dział 756 Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych	396,7	0	1 364,9	344,1	–
3.1.	Rozdział 75624 Dywidendy	396,7	0	1 364,9	344,1	–

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Załącznik 2a. Wydatki budżetu państwa w części 47 – Energia

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾ / Plan finansowy	Budżet po zmianach/Plan finansowy po zmianach				Wykonanie
			tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	266 374,6	221 595,0	458 647,3	449 731,3	168,8	203,0	98,1
1.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	44 072,0	29 172,0	43 753,7	41 632,5	94,5	142,7	95,2
1.1.	Rozdział 15004 Zadania w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej	17 963,4	13 135,0	17 867,0	16 862,1	93,9	128,4	94,4
1.1.1.	§ 2580 Dotacja podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	6 650,0	0	6 650,0	6 650,0	100,0	–	100,0
1.1.2.	§ 6230 Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	9 300,0	0	407,0	407,0	4,4	–	100,0
1.2.	Rozdział 15095 Pozostała działalność	26 108,5	16 037,0	25 886,7	24 770,4	94,9	154,5	95,7
1.2.1.	§ 4520 Oplaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	10 500,0	0	10 500,0	10 500,0	100,0	–	100,0
1.2.2.	§ 6208 Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	33,6	0	148,8	148,8	442,9	–	100,0
2.	Dział 500 Handel	177 281,2	134 192,0	353 192,0	352 324,9	198,7	262,6	99,8
2.1.	Rozdział 50003 Agencja Rezerw Materiałowych	177 281,2	134 192,0	353 192,0	352 324,9	198,7	262,6	99,8
2.1.1.	§ 2800 Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	112 385,2	0	286 108,0	286 102,2	254,6	–	100,0
3.	Dział 750 Administracja publiczna	37 356,0	47 111,0	50 261,6	44 769,9	119,8	95,0	89,1
3.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	37 356,0	47 111,0	50 261,6	44 769,9	119,8	95,0	89,1
3.1.1.	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	2 372,2	0	2 130,9	2 118,3	89,3	–	99,4
3.1.2.	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	16 725,7	0	19 999,3	19 499,0	116,6	–	97,5
3.1.3.	§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 446,3	0	1 259,2	1 253,5	36,4	–	99,5
3.1.4.	§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne	3 126,0	0	4 077,0	3 511,8	112,3	–	86,1
3.1.5.	§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	804,8	0	1 211,0	1 199,5	149,0	–	99,1
4.	Dział 752 Obrona narodowa	0	325,0	325,0	212,1	–	65,3	65,3
4.1.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	0	325,0	325,0	212,1	–	65,3	65,3
4.1.1.	§ 4300 Zakup usług pozostałych	0	0	0	150,0	–	–	–
5.	Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 665,4	10 795,0	11 115,0	10 791,9	140,8	100,0	97,1
5.1.	Rozdział 90011 Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	7 665,4	10 795,0	11 115,0	10 791,9	140,8	100,0	97,1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.1.1	§ 2008 Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	7 482,7	0	9 202,0	8 927,6	119,3	–	97,0
5.1.2	§ 6208 Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	117,1	0	245,5	245,5	209,6	–	100,0

1) Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, z e zm.).

Załącznik 2b. Wydatki budżetu państwa w części 48 – Gospodarka złożami kopalin

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾ / Plan finansowy	Budżet po zmianach/Plan finansowy po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	1 175 608,1	577 591,0	4 860 183,2	4 186 256,0	356,1	724,8	86,1
1.	Dział 100 Górnictwo i kopalnictwo	1 170 246,1	570 751,0	4 853 127,4	4 149 910,3	354,6	727,1	85,5
1.1.	Rozdział 10001 Górnictwo węgla kamiennego	1 082 496,6	463 531,0	4 739 305,4	4 066 396,6	375,6	877,3	85,8
1.1.1	§ 2830 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0	3 395 983,4	2 755 578,2	–	–	81,1
1.2.	Rozdział 10005 Górnictwo węgla brunatnego	72 162,6	91 000,0	92 700,0	92 624,2	128,4	101,8	99,9
1.2.1	§ 2580 Dotacja podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	0	0	92 700,0	92 624,2	–	–	99,9
1.3.	Rozdział 10095 Pozostała działalność	15 186,9	16 220,0	21 122,0	20 889,5	137,5	128,8	98,9
1.3.1	§ 2580 Dotacja podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	0	0	20 872,0	20 641,7	–	–	98,9
2.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	388,5	394,0	394,0	390,0	100,4	99,0	99,0
2.1.	Rozdział 15095 Pozostała działalność	388,5	394,0	394,0	390,0	100,4	99,0	99,0
2.1.1	§ 4300 Zakup usług pozostałych	0	0	0	390,0	–	–	–
3.	Dział 750 Administracja publiczna	4 973,5	6 296,0	6 511,8	5 911,4	118,9	93,9	90,8
3.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	4 973,5	6 296,0	6 511,8	5 911,4	118,9	93,9	90,8
3.1.1	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	220,8	0	524,0	514,6	233,1	–	98,2
3.1.2	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	3 371,9	0	3 554,6	3 554,5	105,4	–	100,0
3.1.3	§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne	187,9	0	248,0	246,9	131,4	–	99,6
3.1.4	§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne	572,4	0	751,0	615,8	107,6	–	82,0
3.1.5	§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	44,0	0	100,0	96,8	220,0	–	96,8
4.	Dział 752 Obrona narodowa	0	150,0	150,0	44,3	–	29,5	29,5
4.1.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	0	150,0	150,0	44,3	–	29,5	29,5
4.1.1	§ 4300 Zakup usług pozostałych	0	0	0	40,5	–	–	–

1) Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, z e zm.).

Załącznik 3a. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 47 – Energia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016			Wykonanie 2017			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		Osób ¹⁾	tys. zł	zł	Osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem	287	24 459	7 102	324	27 487	7 070	99,5
	wg statusu zatrudnienia ²⁾ w tym:							
1.	dział 750 – Administracja publiczna	287	24 459	7 102	324	27 487	7 070	99,5
1.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	287	24 459	7 102	324	27 487	7 070	99,5
	status zatrudnienia 01 ³⁾	33	1 851	4 675	28	1 615	4 807	102,8
	status zatrudnienia 02 ⁴⁾	4	624	12 997	3	602	16 714	128,6
	status zatrudnienia 03 ⁵⁾	250	21 984	7 328	293	25 270	7 187	98,1

1) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

3) Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

4) Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe.

5) Członkowie korpusu służby cywilnej.

Załącznik 3b. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 48 – Gospodarka złożami kopalnin

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016			Wykonanie 2017			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		Osób ¹⁾	tys. zł	zł	Osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem	46	3 781	6 849	45	4 316	7 993	116,7
	wg statusu zatrudnienia ²⁾							
	w tym:							
1.	dział 750 – Administracja publiczna	46	3 781	6 849	45	4 316	7 993	116,7
1.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	46	3 781	6 849	45	4 316	7 993	116,7
	status zatrudnienia 01 ³⁾	1	61	5 110	3	262	7 272	142,3
	status zatrudnienia 02 ⁴⁾	1	159	13 290	1	257	21 389	160,9
	status zatrudnienia 03 ⁵⁾	44	3 560	6 742	41	3 798	7 719	114,5

1) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

3) Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

4) Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe.

5) Członkowie korpusu służby cywilnej.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich w części 47 – Energia

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	491 115,9	231 245,0	598 616,3	574 498,2	117,0	248,4	96,0
1.	Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe	382 773,5	101 119,0	404 197,4	383 124,7	100,1	378,9	94,8
1.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007–2013	271 353,7	–	–	–	–	–	–
1.2.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	111 419,8	101 119,0	404 197,4	383 124,7	343,9	378,9	94,8
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	0	2,5	0	0	–	–	–
2.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	0	2,5	0	0	–	–	–
3.	Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	108 342,4	127 587,0	194 418,8	191 373,6	176,6	150,0	98,4
3.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007–2013	108 342,4	–	–	–	–	–	–
3.2.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	0	127 587,0	194 418,8	191 373,6	–	150,0	98,4

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Załącznik 5a. Kalkulacja oceny ogólnej w części 47 – Energia

Oceny wykonania budżetu w części 47 – Energia dokonano stosując kryteria⁶⁵ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku⁶⁶.

Dochody:	1 460 204,9 tys. zł
Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich):	1 024 229,5 tys. zł
Łączna kwota G (kwota dochodów + kwota wydatków):	2 484 434,4 tys. zł
Waga dochodów w łącznej kwocie:	$Wd = D : G = 0,5877$
Waga wydatków w łącznej kwocie:	$Ww = W : G = 0,4123$
Nieprawidłowości w dochodach:	nie stwierdzono
Ocena cząstkowa dochodów:	5
Nieprawidłowości w wydatkach:	nie stwierdzono
Ocena cząstkowa wydatków:	5
Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO:	$5 \times 0,5877 + 5 \times 0,4123 = 5$
Ocena końcowa:	pozytywna

⁶⁵ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁶⁶ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

Załącznik 5b. Kalkulacja oceny ogólnej w części 48 – Gospodarka złożami kopalin

Oceny wykonania budżetu w części 48 – Gospodarka złożami kopalin dokonano stosując kryteria⁶⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku⁶⁸.

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich):	4 186 256 tys. zł
Łączna kwota G (kwota wydatków):	4 186 256 tys. zł
Waga wydatków w łącznej kwocie:	$Ww = W : G = 1$
Nieprawidłowości w wydatkach:	nie stwierdzono
Ocena cząstkowa wydatków:	5
Łączna ocena dochodów i wydatków ⁶⁹ :	$5 \times 1 = 5$
Ocena końcowa:	pozytywna

⁶⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁶⁸ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

⁶⁹ W części 48 zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

Załącznik 7. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
6. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Sejmowa Komisja do Spraw Energii i Skarbu Państwa
8. Minister Finansów
9. Minister Energii
10. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
11. Rzecznik Praw Obywatelskich

MINISTER ENERGII

BDG.III.091.2.2018
IK: 237377

Warszawa, 22 czerwca 2018

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

W związku z przekazaną w dniu 8 czerwca 2018 r. „*Informacją o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 47 – Energia i części 48 – Gospodarka złożami kopalin*”, na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, przedstawiam stanowisko w zakresie uwag i wniosków.

„Nie zostało wykonane ustawowe zadanie Ministra Energii, polegające na opracowaniu projektu dokumentu Polityka energetyczna państwa (PEP). Obowiązek opracowania aktualnego projektu tego dokumentu wynika z art. 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne. NIK wielokrotnie wnioskowała o podjęcie pilnych działań zmierzających do przyjęcia PEP.”

Należy podkreślić, że zgłoszona przez Najwyższą Izbę Kontroli uwaga, w sprawie podjęcia pilnych działań zmierzających do przyjęcia dokumentu Polityka energetyczna państwa (PEP), została rozpatrzona i jest wdrażana. Prace nad dokumentem są ściśle powiązane z pracami nad propozycjami legislacyjnymi zawartymi w opublikowanym przez Komisję Europejską w dniu 30 listopada 2016 r. pakiecie pt. „*Czysta energia dla wszystkich Europejczyków*”, zwanym „*pakietem zimowym*”. Pakiet zimowy obejmuje dokumenty m.in. z zakresu budowy jednolitego rynku energii elektrycznej, efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dokument polityki energetycznej będzie prezentować wizję i priorytety zbieżne z polityką klimatyczno-energetyczną UE. Pomimo, że działania w ramach pakietu zimowego nie zostały zakończone, trwające w Ministerstwie Energii prace nad PEP są szczególnie intensywne.

Z poważaniem

Tadeusz Skobel

podsekretarz stanu

dokument podpisany elektronicznie

237377.651841.495964

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

OPINIA

PREZESA
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

do stanowiska Ministra Energii z dnia 22 czerwca 2018 r. do *Informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 47 – Energia i części 48 – Gospodarka złożami kopalni.*

Zdaniem NIK informacje zawarte w stanowisku Ministra Energii nie podważają dokonanych ustaleń dotyczących niewykonania ustawowego zadania jakim jest opracowanie projektu dokumentu *Polityka energetyczna państwa (PEP)* jak też oceny ogólnej, na którą stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu.

Najwyższa Izba Kontroli z zadowoleniem przyjmuje przedstawione stanowisko Ministra Energii, wskazujące na prowadzenie przez podległy mu resort, intensywnych prac nad opracowaniem PEP.

Errata
do Informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w części 47 – Energia i części 48 – Gospodarka złożami kopalin

str.	jest	powinno być
19 akapit drugi	Były to zadania wykonywane w trakcie likwidacji wraz z zadaniami związanymi z naprawianiem szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego będącego w trakcie likwidacji, jak i po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego, zadania związane z pokrywaniem bieżących strat produkcyjnych przedsiębiorstwa w jednostkach wydobywających węgiel oraz zadania związane z wypłatą świadczeń osłonowych dla pracowników korzystających z urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla.	Były to zadania wykonywane w trakcie likwidacji wraz z zadaniami związanymi z naprawianiem szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego będącego w trakcie likwidacji, jak i po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego oraz zadania związane z wypłatą świadczeń osłonowych dla pracowników korzystających z urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla.
27 poz. 1.3.	Rozdział 100095 Pozostała działalność	Rozdział 10095 Pozostała działalność
28	Ustawa ¹⁾ / Plan finansowy	Ustawa ¹⁾
28 poz. 1.1.1. poz. 1.1.2. poz. 2.1.1. poz. 3.1.1. poz. 3.1.2. poz. 3.1.3. poz. 3.1.4. poz. 3.1.5. str. 29 poz. 5.1.1.	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	- - - - - - - - -
30	Ustawa ¹⁾ / Plan finansowy	Ustawa ¹⁾
30	Rozdział 10005 Górnictwo węgla brunatnego	Rozdział 10005 Produkcja soli
30 poz. 1.3.1 poz. 3.1.1. poz. 3.1.2. poz. 3.1.3. poz. 3.1.4. poz. 3.1.5.	0 0 0 0 0 0	- - - - - -

DYREKTOR
Departamentu Gospodarki
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Sławomir Gizelek

28.06.2018